

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2022
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 89/2019
populárny názov	hodnotenie dôkazov
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.12.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Ústava Slovenskej republiky čl. 21 ods. 1
analytická právna veta	Ústavnoprávny prieskum sa obmedzuje na otázku, či v konaní pred všeobecnými súdmi na strane jednej nedošlo k zjavnému omylu, v tomto prípade skutkovému omylu, na strane druhej na to, či proces pred všeobecnými súdmi, ktorý pozostával zo zisťovania sporných skutočností, následného rozhodovania o vykonaní dôkazov, ich samotného vykonania a hodnotenia nebol postihnutý takou vadou, ktorá by mala za následok zjavný skutkový omyl alebo vyvodenie takého skutkového záveru, ktorý by bol extrémne nelogický alebo pre nedostatok dostatočného hodnotenia dôkazov arbitrárny, a preto ústavne neudržateľný.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa spolu s manželom ako žalobcovia proti žalovanému 1, na ktorého mali previesť svoje práva k družstevnému bytu, a žalovanému 2 – bytovému družstvu, ktoré na žalovaného 1 po prevode ich práv previedlo vlastníctvo k bytu, domáhali na okresnom súde žalobou z decembra 2010 určenia toho, že sú členmi bytového družstva a nájomníkmi družstevného bytu. Sťažovateľka spolu s manželom tvrdili, že zmluva z 5. februára 2010, ktorou svoje práva k bytu previedli na žalovaného 1, je neplatná, keďže nemali vôľu previesť na žalovaného 1 práva k bytu a dohodli sa 2 s ním len na tom, že na zabezpečenie pôžičky na neho len dočasne prevedú tieto práva. Požičanie peňazí od žalovaného 1 sťažovateľka odôvodňovala tým, že spolu s manželom mali k bytovému družstvu dlh približne 5 000 eur a od žalovaného si požičali 25 400 s tým, že zvyšok chceli použiť na podnikateľskú činnosť manžela. Sťažovateľka spolu s manželom tvrdili, že spolu so zmluvou o prevode a dohodou o majetkovom vyporiadaní uzavreli aj zmluvu o pôžičke, podľa ktorej žalovaným 1 požičaných 25 400 eur mali vrátiť do 5. augusta 2010. Pôžičku aj chceli vrátiť, no žalovaný 1 im uviedol, že im peniaze nepožičal, ale od nich byt kúpil za 50 000 eur tak, ako bolo uvedené v zmluve o prevode členských práv. Žalovaní 1 tieto tvrdenia sťažovateľky a jej manžela popieral a stále tvrdil, že od nich za pri uzavretí zmluvy vyplatených 50 000 eur kúpil práva k bytu a nič im nepožičiaval, o čom svedčí aj to, že žiadna zmluva o pôžičke neexistuje. Okresný súd rozsudkom z 20. septembra 2016 žalobu sťažovateľov zamietol. Považoval za preukázané, že medzi sťažovateľkou a jej manželom a žalovaným 1, keďže podpisy sťažovateľky a jej manžela na zmluve neboli spochybnené,

	<p>bola uzavretá zmluva o prevode práv k bytu. Okrem toho okresný súd poukázal na to, že bezprostredne po uzavretí zmluvy bol splnený dlh sťažovateľky a jej manžela na platbách spojených s užívaním bytu. Okresný súd prihliadol na to, že listiny označené ako uznanie dlhu sťažovateľky a jej manžela neboli v priebehu konania predložené.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľka a jej manžel podali odvolanie. Odvolanie bolo odôvodnené nevykonaním navrhnutých dôkazov, nesprávnymi skutkovými zisteniami a právnym posúdením. Krajský súd rozsudkom z 8. februára 2018 (ďalej len "napadnutý rozsudok") rozsudok okresného súdu potvrdil. Vo vzťahu k namietanému nevykonaniu dôkazov krajský súd dospel k záveru, že podľa § 365 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku nie je daný tento odvolací dôvod, keďže vyhlásením uznesenia o vyhlásení dokazovania za skončené na pojednávaní okresného súdu 20. septembra 2016 došlo k zákonnej koncentrácii konania podľa § 154 Civilného sporového poriadku a advokát sťažovateľov uviedol, že nemá ďalšie návrhy na dokazovanie. Vo vzťahu k namietanej nesprávosti skutkových zistení krajský súd dospel k záveru, že podľa § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku tento odvolací dôvod nie je daný, keďže súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dôkazy v súlade s § 191 Civilného sporového poriadku, keď jasne a zrozumiteľne uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal pri budovaní skutkového základu a ako ich vyhodnotil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V spore sťažovateľky a jej manžela na strane jednej a predovšetkým žalovaného 1 na strane druhej išlo o skutkovú otázku preukázania vôle sťažovateľky a jej manžela, ktorá mala byť v rozpore s právnym následkom, ktoré vyvolali listiny, na ktorých bola zachytená ich vôľa, ktorá mala za následok stratu práv k ich bytu v prospech žalovaného 1. Tomu zodpovedala aj ich argumentácia, ktorej podstatou bolo spochybňovanie toho, že na súdom vykonaných listinných dôkazoch je zachytená ich skutočná vôľa. Procesný útok sťažovateľov vychádzal zo spochybňovania procesu vyhotovenia týchto písomných zmlúv. V konaní na všeobecných súdoch nešlo o posúdenie právnej otázky, ale o posúdenie otázky skutkovej, spočívajúcej v tom, či 5 sťažovateľka s manželom mali vôľu trvalo previesť svoje práva k bytu na žalovaného 1. Sťažovateľka tvrdila, že takúto vôľu nielen nemala, ale o nedostatku jej vôle vedel aj žalovaný 1, ktorý ju mal podviesť, keď takýmto konaním dosiahol to, že sťažovateľka s manželom podpísali dve listiny, ktoré nevyjadrovali ich skutočnú vôľu previesť práva k bytu, len pre účely zabezpečenia splatenia pôžičky.</p> <p>Akákoľvek zmluva, hoc aj zachytená na listine, je právny konštrukt, ktorý právo vytvára v nadväznosti na stret vôle dvoch osôb, s ktorým následne spája právne následky. Ak k stretu vôle dvoch osôb nedôjde, nemôže prísť ani k uzavretiu zmluvy s vyvolaním predpokladaných právnych následkov. Či niekto mal vôľu uzavrieť právny úkon, možno vyvodit' z toho, či jeho vôľou bolo vyvolať právne následky spojené s takýmto právnym úkonom. Existencia vôle ako vnútorného postoja, ktorý sa navonok prejavuje v komunikácii s druhým subjektom právneho vzťahu, je otázkou skutkovou. Na túto otázku možno zodpovedať len s ohľadom na to, ako a za akých okolností došlo k prejavu vôle. Preto zistenie, či vôľou sťažovateľky a jej manžela bolo uzavretie zmluvy o prevode práv, nebolo otázkou právnou, ale výsostne otázkou skutkovou. K tomu však treba uviesť, že účelom konania o ústavnej sťažnosti, ktorej predmetom je námietka o nesprávnom zistení skutkového stavu, nie je to, aby ústavný súd pokračoval v procese hodnotenia dôkazov tak, ako bolo skončené v konaní pred všeobecnými súdmi. Predmetom prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti primárne nie sú skutkové tvrdenia strán tak, ako ich strany prezentovali v konaní pred všeobecnými súdmi. Ústavnoprávny prieskum sa obmedzuje na otázku, či v konaní pred všeobecnými súdmi na strane jednej nedošlo k zjavnému omylu, v tomto prípade skutkovému omylu, na strane druhej na to, či proces pred všeobecnými súdmi, ktorý pozostával zo zisťovania sporných skutočností, následného rozhodovania o vykonaní dôkazov, ich samotného vykonania a hodnotenia nebol postihnutý takou vadou, ktorá by mala za následok zjavný skutkový omyl alebo vyvodenie takého skutkového záveru, ktorý by bol extrémne nelogický alebo pre nedostatok dostatočného hodnotenia dôkazov</p>

arbitrážny, a preto ústavne neudržateľný.

Závery namietaného rozhodnutia krajského súdu možno preskúmať len v súvislosti so závermi okresného súdu, na rozhodnutie ktorého s ohľadom na odvolanie nadviazal krajský súd. Z priebehu konania na okresnom súde je zrejmé, že okresný súd procesne vyhodnotil predmet sporu, keď dospel k záveru, že jeho podstata má skutkový charakter. Okresný súd hodnotil listinné dôkazy, z ktorých vyplývala vôľa sťažovateľky a jej manžela previesť práva k bytu na žalovaného 1. Okresný súd sa správne neuspokojil len s týmito listinnými dôkazmi a okrem sťažovateľky a jej manžela ďalej ako svedkov vypočul všetky osoby, ktoré v súvislosti s prevodom práv k bytu boli v bezprostrednom kontakte či už so sťažovateľkou a jej manželom alebo žalovaným 1. Zo žiadneho z takto vykonaných dôkazov nevyplývalo nič, čo by nasvedčovalo verzii sťažovateľky a jej manžela. Rovnako z týchto výpovedí svedkov nevyplýval žiaden rozpor, ktorý by spochybňoval verziu žalovaného 1. Jedinou okolnosťou, ktorá nasvedčovala verzii sťažovateľov, bolo to, že z listín predložených notárom vyplynulo, že sťažovateľka s manželom okrem sporných listín mohla podpísať pre žalovaného uznanie dlhu. I túto okolnosť však okresný súd neopomenul, vyzval žalovaného 1 na predloženie tejto listiny, na čo žalovaný 1 reagoval tak, že takouto listinou nedisponuje. I túto okolnosť však okresný súd hodnotil, no nedospel k záveru tvrdenému sťažovateľkou a jej manželom o tom, že si od žalovaného 1 požičali peniaze a len na zabezpečenie ich vrátenia podmieniene previedli práva k bytu. Vo vzťahu k takémuto hodnoteniu dôkazov však nemožno dospieť k záveru, že by bol arbitrážny alebo že by viedol k zjavnému skutkovému omylu. To platí o to viac, že sama sťažovateľka s manželom tvrdili, že uznanie dlhu nepodpisovali, podpísali len zmluvu o pôžičke, ktorou nedisponovali.

Znova treba len zopakovať, že účelom ústavnej sťažnosti nie je dosiahnutie konečného justičného verdiktu o tom, či žalovaný 1 podviedol sťažovateľku alebo tomu bolo naopak, tak ako tvrdil žalovaný 1. Z namietaného rozhodnutia krajského súdu, ktorý preskúmaval skutkové závery okresného súdu, je však zrejmé, že dokazovanie pred všeobecnými súdmi sa dôsledne zaoberalo protichodnými skutkovými tvrdeniami strán a záver o neunesení dôkazného bremena sťažovateľkou vychádza z takej argumentácie, ktorá sa dôsledne zaoberala aj tvrdeniami sťažovateľky a jej manžela a ktorej výsledok nemožno označiť ako zjavný skutkový omyl. To zodpovedá i tomu, že skutkové objasnenie domnelého podvodného konania jednej zo strán pri osvedčovaní podpisov sa nepochybne spája s vyššou mierou náročnosti unesenia dôkazného bremena, keďže už samotná hmotnoprávna konštrukcia, ktorá si vyžadovala notárske osvedčenie podpisov na zmluve o prevode práv k bytu, bola nástrojom rekonštrukcie vôle sťažovateľky a jej manžela pri uzavretí zmluvy.

Vo vzťahu k namietanému procesu dokazovania nie je z pohľadu porušenia základných práv sťažovateľky dôvodná námietka v tej časti, v ktorej podľa nej došlo k nesprávnemu nevykonaniu znaleckého dokazovania na pravosť jej podpisu a podpisu jej manžela v osvedčovacej knihe notára, a rovnako v tej časti, v ktorej neboli vykonané navrhované dôkazy týkajúce sa príjmových pomerov žalovaného 1 a rovnako jeho účasti v iných obdobných sporoch. Nevykonanie týchto dôkazov bolo zdôvodnené na strane jednej tým, že sťažovatelia nepochybnili svoje podpisy na sporných zmluvách, a na strane druhej tým, že zistenie majetkových pomerov žalovaného 1 a toho, ako sa zúčastňuje na iných sporoch, je právne bezvýznamné pre posúdenie platnosti sporných zmlúv. Úvaha vo vzťahu k nevykonaniu znaleckého dokazovania priamo nadväzuje na iné skutkové zistenie, ktoré vylučuje význam vykonania takéhoto dôkazu. Na strane druhej strohosť konštatovania vo vzťahu k nedôvodnosti zisťovania majetkových a iných pomerov žalovaného 1 sťažovateľa nadväzuje na závery dokazovania v konkrétnom vzťahu sťažovateľky a jej manžela so žalovaným 1.

I keby bolo možné dospieť k záveru, že v konečnom dôsledku bolo možné dokazovanie vo veci sťažovateľky v konaní na všeobecných súdoch vyhodnotiť i v jej prospech, ústavný súd ako súdny orgán oddelený od sústavy všeobecného

súdnicstva nadobudol presvedčenie, že opačný záver všeobecných súdov nevedol k zjavnému skutkovému omylu a odôvodnenie rozhodujúceho skutkového záveru zodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia tak, ako ho predpokladajú ústavné práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces. Odôvodnenie rozhodnutí okresného a krajského súdu zodpovedá takému postupu súdu, ktorý sťažovateľke umožňoval realizovať jej procesné práva v ňou zapríčinennej zložitej dôkaznej situácii. Závery všeobecných súdov sú výsledkom vysporiadania sa s argumentáciou sťažovateľky tak, ako ju prezentovala aj v ústavných sťažnostiach.

U uvedených dôvodov ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

K nálezu pripojil sudca Peter Straka **odlišné stanovisko**, v ktorom vyjadril názor, že naznačené ústavnoprávne východiská všeobecné súdy každý v rámci vlastnej procesnej autonómie v posudzovanej veci nenaplnili, keď nezohľadnili všetky pre vec významné skutočnosti, aj keď sťažovateľka na ne poukazovala a navrhovala dôkazy. Z obsahu spisu je zrejmé, že tvrdenie sťažovateľky o zabezpečovacom prevode práva na účely zabezpečenia splnenia dlhu z pôžičky sťažovateľka uvádzala kontinuálne v priebehu celého konania. Súdy sťažovateľkine tvrdenia o zabezpečenej pôžičke neuznali s konštatovaním, že zmluvu o pôžičke a listinu o uznaní dlhu nepredložila. Ďalej sa súdy koncentrovali na to, či potreby družstva boli z hľadiska akceptácie náležitosti zmluvy o prevode naplnené. Okrem podpisu na zmluve o prevode členských práv a povinností považovali súdy za dôležité technické úkony, akými bola kontrola stavu bytu zamestnancom družstva. Súdy sa celkom zjavne nevysporiadali s dôkazmi o okolnostiach prípadu „mimo areálu“ a sféry záujmu bytového družstva, do ktorej spadajú sťažovateľkou navrhované, no súdmi náležite nevykonané dôkazy. 8. Okresný súd tento izolovaný prístup k hodnoteniu dôkazov zameraný na naplnenie náležitostí vyžadovaných bytovým družstvom naznačil už v priebehu konania, keď napríklad v uznesení o zamietnutí návrhu na prerušenia konania do skončenia trestnej veci považoval za podstatné, či podpisy prevodcov sú na zmluve a „... nemusí mať podstatný význam, či podpisy v osvedčovacej knihe notára sú pravými podpismi navrhovateľov, alebo nie“. Inými slovami, aj keby boli podpisy v notárskej knihe falošné, nemalo by to pre okresný súd podstatný význam. Je tak evidentné, že okresný súd považoval vyhodnotenie občianskoprávných aspektov sporovej veci mimo portfólia náležitostí vyžadovaných bytovým družstvom ak nie rovno za nepodstatné, tak minimálne za menej dôležité. Už uvedený prístup potvrdzuje sťažovateľkou namietané nezaobranie sa s relevantnými dôkazmi.

Okresný súd záver o platnosti prevodu izoloval skutočnosťami, ktoré mali význam pre bytové družstvo, presne nepopretím podpisov a naplnením ďalších náležitostí prevodnej listiny vyžadovanej bytovým družstvom, a odôvodnenie koncentroval v bode 61 odôvodnenia rozsudku. Okresný súd vzápätí v nasledujúcom bode vec v podstate uzavrel s konštatovaním, že „Ak žalobcovia tvrdili, že nikdy nemali v úmysle previesť svoje členské práva na žalovaného v 1. rade, vyššie uvedené konanie žalobcov toto ich tvrdenie vyvracia.“. K tomuto záveru okresný súd pristúpil aj bez vyhodnotenia druhej listiny o prevode, ktorej pôsobenie sa už míňalo „priestorom bytového družstva“ a z ktorej podľa okresného súdu „nemohli nastať akékoľvek účinky“. Namietaný selektívny prístup okresného súdu, ktorý pristúpil k hodnoteniu dôkazov izolovane len na účely dostatočnosti náležitostí prevodu pre bytové družstvo, považujem za ústavne neudržateľný. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nenamietala prevodnú listinu používanú bytovým družstvom v podstate ako formulár, ale namietala, že skutočnou vôľou bol prevod práva zabezpečovacej povahy. To ale znamená, že nie nepodstatné, ale doslova kľúčové boli okolnosti prípadu, ktorými sa súdy odmietli zaoberať a ktoré sa odohrali mimo priestorov bytového družstva a ním vyžadovanej listiny, čo má ústavnoprávny rozmer.

Kým sťažovateľka navrhla vykonať dôkaz okrem iného aj oboznámením listiny o uznaní dlhu, na ktorej podpisy mali byť predmetom notárskeho osvedčenia, podľa súdov mala tento dôkaz predložiť ona. Sťažovateľka argumentovala, že

žiadne uznanie dlhu nepodpisovala. Listina bola podľa notárskeho výpisu vyhotovená len v jednom rovnopise. Ak teda malo ísť o listinu o uznaní dlhu a ak podľa jej textu mala byť sťažovateľka dlžníčkou voči žalovanému 1 a súčasne existoval len jediný rovnopis tohto uznanie, ktorého existenciu sťažovateľka navyše namietala, súd od nej vyžadoval dôkazné bremeno, ktorého predloženie nemala možnosť naplniť. Listina doslova s kľúčovým obsahom (kauzou) v nejakej podobe pritom musela existovať, pretože bola predmetom notárskeho osvedčovania. Sťažovateľka namietala nevykonanie znaleckého dokazovania k tvrdenému falšovaniu podpisov v notárskej knihe. Na podporu predložila listinu označenú ako znalecký posudok maďarskej písomoznalkyne, ktorá dospela k záveru, že Sporné podpisy nepochádzajú od nositeľky mena, falšovala ich neznáma osoba v prípade sporného materiálu č. 2 spôsobom falšovania z originálu, na pohľad, bez prechádzajúceho nácviku, kým v prípade sporných materiálov č. 4, 6, 8 a 10 spôsobom falšovania na pohľad, s predchádzajúcim nácvikom. Ak by sa tieto závery potvrdili, potom vyžadovanie súdov, aby sťažovateľka predložila listinu o uznaní dlhu, by umocnilo pochybnosti o excesnom prístupe súdov pri uvalení dôkazného bremena na sťažovateľku. Tým ale nebola dotknutá povinnosť súdov vyrovnať sa so skutočnosťou, že listina o uznaní dlhu bola nevyhnutne spojená s určitou kauzou, na ktorú mal byť naviazaný dlh sťažovateľky. Ak niekto sledoval, aby existovala listina o uznaní dlhu a tiež aby na nej bol osvedčený podpis sťažovateľky ako dlžníčky, tak preukázanie podpisu ako falšného nepopiera samotnú existenciu listiny o uznaní dlhu. V okolnostiach prípadu sa nedá hovoriť o ústavne udržateľnom prístupe súdov pri dokazovaní, ak tvrdenie sťažovateľky o pôžičke vybavili strohým konštatovaním, že listinu nepredložila. Podľa najvyššieho súdu v niektorých prípadoch strana zaťažená dôkazným bremenom objektívne nemá a nemôže mať k dispozícii informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v spore. V prípade, že strana zaťažená dôkazným bremenom prednesie aspoň „oporné body“ skutkového 5 stavu a zvýši tak pravdepodobnosť svojich skutkových tvrdení, nastupuje „vysvetľovacia povinnosť“ protistrany. Nesplnenie tejto povinnosti bude mať za následok hodnotenie dôkazu v neprospech strany, ktorá „vysvetľovaciu povinnosť“ nesplnila. Zároveň tiež platí, že uvedenú „vysvetľovaciu povinnosť“ nemožno zamieňať s obrátením dôkazného bremena (Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/2/2016).

Ústavný súd už rozhodol, že ak sa účastník konania znášajúci dôkazné bremeno ocitne bez vlastnej viny v situácii, keď nemá objektívnu možnosť poskytnúť relevantné informácie, pričom súčasne konajúcemu súdu rámcovo navrhne preklenúť informačnú núdzu, a to poukazom na odporcu, ktorý z podstaty veci predmetnými informáciami disponuje, je v záujme zabezpečenia spravodlivej rovnováhy medzi oboma stranami sporu povinnosťou súdu na takúto požiadavku účastníka konania reflektovať. Opačný postup konajúceho súdu znamená porušenie princípu rovnosti zbraní (III. ÚS 651/2016). Na margo dištancovania sa žalovaného 1 od listiny o uznaní dlhu pripomínam, že aj proces naplňovania vysvetľovacej povinnosti musí byť vykonávaný v rámci hodnotenia dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti. Je preto nevyhnutné aj pri naplňovaní vysvetľovacej povinnosti brať do úvahy výpoveď notára, ktorý osvedčované listiny, a teda aj listinu o uznaní dlhu považoval za súčasť jednej zákazky. Všeobecné súdy boli povinné v rámci naplňovania princípu, podľa ktorého súd pozná právo, vychádzať z pôžičky ako reálneho právneho úkonu, ktorý pre svoje platné dojednanie nevyžaduje ani písomnú formu. Názor súdu o nepreukázaní pôžičky pre nepredloženie listiny o pôžičke by v podstate viedol k záveru, že právny úkon pôžičky uzavretý ústnou formou by bol pred súdmi nepreukázateľný, čo je ale zjavne neudržateľné.

K ústavnej udržateľnosti nezaobrerania sa namietanými listinami neprispelo ani odmietnutie návrhu sťažovateľky na vykonanie dokazovania vyžiadanimi podkladov k otázke, či zúčastnená osoba bola spomínaná v súvislosti s inými obdobnými prevodmi nehnuteľností. Z obsahu trestného spisu o trestnom oznámení sťažovateľky je zrejmé, že zúčastnená osoba odporúčala v inom prípade pôžičku, ktorá bola zabezpečená zabezpečovacím prevodom práva k

	<p>bytu, a to za účasti obdobného okruhu osôb ako v preskúmvanej veci. Súd vyhodnotil zabezpečovací prevod ako neplatný (rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co 238/2011 zo 14. februára 2012). Odmietnutie návrhov vo vzťahu k trestného spisu (trestné oznámenie sťažovateľky o podvode) moje pochybnosti o ústavnej neudržateľnosti napadnutého rozhodnutia len prehĺbilo. Pokiaľ je odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia všeobecného súdu nedostatočné v tej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa bez ďalšieho stotožní s takýmto nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne. Uvedené podľa môjho názoru postačuje pre záver, že krajský súd pri odôvodňovaní svojho napadnutého rozsudku postupoval nedôsledne, formalisticky a arbitrárne, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov (III. ÚS 60/2018). V predmetnej súvislosti som toho názoru, že vzhľadom na nevykonanie potrebného dokazovania s dôrazom na hľadanie skutočnej vôle účastníkov zmluvného vzťahu a vzhľadom na absenciu analýzy kľúčových svedectiev, ktoré boli obsahom trestného spisu, je rozsudok krajského súdu ústavne neudržateľný, keďže je v prezentovaných intenciách nedostatočne odôvodnený. 28. Je úlohou všeobecného súdu, aby neselektívnym prístupom dôkazy nielen vykonal, ale ich aj vyhodnotil, rešpektujúc štandardy procesu dokazovania, a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodnil. Krajský súd v zmysle zásady nebol oprávnený od sťažovateľky vyžadovať zákonné ustanovenie, podľa ktorého má zistený skutkový stav posúdiť. Aplikácia relevantnej normy na zistený skutkový stav spadá do forum internum súdu, ktorý je povinný naplniť zásadu, že súd pozná právo (iura novit curia). Sťažovateľka ale relevantnú normu (zabezpečovací prevod práva) 9 a k nej judikatúru na obdobný prípad (I Cdo 58/2008) súdu od podania žaloby kontinuálne predkladala.</p> <p>Ústavný súd vo svojej judikatúre za protiústavné považuje okrem iného tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Z judikatúry ESLP vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).</p> <p>Sťažovateľka uplatnila v sťažnosti aj námietku porušenia základného práva na ochranu obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy, ako aj práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka a jej rodina boli odpojené od energií a služieb dodávaných do bytu. ESLP už rozhodol, že strata bývania je jedným z najzávažnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydlia a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takého opatrenia na súdne preskúmanie (rozsudok ESLP McCann proti Spojenému kráľovstvu, č. 19009/04, § 50, ESLP 2008, a Rousk proti Švédsku, č. 27183/04, § 137). Som toho názoru, že vo vzťahu k sťažovateľke došlo k porušeniu aj referenčných noriem hmotnej povahy, keď v okolnostiach prípadu vzniknutý stav sa rovná strate obydlia.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>omyl dokazovanie-hodnotenie dôkazov družstvo-členstvo v družstve</p>

spisová značka	III. ÚS 278/2022
populárny názov	formulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	10.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dôsledné napĺňanie požiadavky, aby najvyšší súd odmietol formalizmus pri rozhodovaní v dovolacom konaní, však nemôže dospieť do polohy opačného extrému, keď najvyšší súd v dovolaní „nájde“ aj kritiku, ktorú v ňom dovolateľ v skutočnosti nevyjadril. Úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných stranou konania vedeného na okresnom súde, predmetom ktorého je nárok žalobcu, na vydanie bezdôvodného obohatenia. Podaním z 27. novembra 2016 vzal žalobca žalobu proti sťažovateľom 1 a 2 o zaplatenie sumy 354 eur s príslušenstvom ako bezdôvodné obohatenie za obdobie od 12. marca 2013 do 12. marca 2015 späť a navrhol konanie v tejto časti zastaviť. Na pojednávaní konanom 7. septembra 2018 sťažovatelia 1 a 2 vyslovili so späťvzatím súhlas.</p> <p>Okresný súd rozsudkom zo 7. septembra 2018 rozhodol o zastavení konania v časti požadovaného nároku žalobcu voči sťažovateľom 1 a 2 v sume 354 eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania od 29. októbra 2014 do zaplatenia (výrok I), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II) a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (výrok III). Súd považoval uplatňovanie práva z bezdôvodného obohatenia, ktoré nerieši kolíziu medzi vlastníctvom stavby a vlastníctvom pozemku, a teda nerieši stav právnej neistoty, za udržiavanie protiprávneho stavu, za rozporné s dobrými mravmi. Žalobca nepreukázal, akým spôsobom a na ktorých konkrétnych parcelách je mu bránené vo výkone jeho vlastníckeho práva, a na podporu svojich tvrdení neoznačil a nepredložil žiaden relevantný dôkaz. Vzhľadom na zistený skutkový stav a právne posúdenie, čo sa týka neunesenia dôkazného bremena, považoval súd prvej inštancie návrh na výsluch znalca za nadbytočný, preto ho zamietol.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu žalobca podal odvolanie v rozsahu výrokov o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania. Krajský súd rozsudkom zo 14. mája 2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania (výrok I) a žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II).</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu žalobca podal dovolanie, keď podľa jeho slov „<i>odvolacie dôvody sú dané ust. § 432 C.s.p. za použitia ust. § 420 písm. f C.s.p.</i>“ O dovolaní žalobcu najvyšší súd rozhodol uznesením z 26. januára 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu ako celok (vo všetkých jeho výrokoch) zrušil a vec vrátil okresnému súde na ďalšie konanie. Konštatoval, že dovolateľ v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je z dôvodu užívania nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovanými prekvapivé, a zdôraznil, že ak súdy nižších inštancií poukázali na ochranu vlastníckeho práva vyplývajúcu z ústavy, nemožno túto ochranu povýšiť na úkor inej ochrany vlastníckeho práva, čo malo za následok porušenie zásady rovného postavenia strán.</p>
z odôvodnenia	Podstatou sťažnosti je námietka arbitrárnosti a ústavnej neudržateľnosti napadnutého kasačného rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o

dovolání žalobcu. Podľa sťažovateľov najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania poprel účel a význam dovolacích dôvodov konštruovaných Civilným sporovým poriadkom a napadnutým rozhodnutím dokonca zasiahol aj do tej časti konania, ktorá bola právoplatne zastavená.

Podľa názoru ústavného súdu k obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj to, aby účastník konania nebol vystavený účinkom pre neho nepriaznivého rozhodnutia mimoriadneho opravného súdu, ak neboli splnené ústavné a zákonom ustanovené predpoklady na to, aby opravný súd vo veci konal a rozhodoval. Ak takýto opravný súd koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní (čl. 46 ods. 4 ústavy a čl. 51 ods. 1 ústavy) a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 431 dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje dôvodnosť námietky sťažovateľov 1 a 2, že zrušením rozsudku okresného súdu ako celku najvyšší súd neprípustne zasiahol do tej časti konania, ktorá bola právoplatne zastavená. Keďže žalobca podal odvolanie len proti II. a III. výroku rozsudku okresného súdu, teda I. výrok rozsudku okresného súdu o zastavení časti konania nebol rozhodnutím odvolacieho súdu dotknutý, nemohol byť ani predmetom dovolacieho konania (§ 419 CSP). Najvyšší súd preto zrušením rozsudku okresného súdu vo všetkých jeho výrokoch (teda aj vo výroku o čiastočnom zastavení konania) svojvoľne a neprípustne zasiahol do princípu právnej istoty sťažovateľov 1 a 2 nastolenej právoplatným rozhodnutím súdu.

Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd, posudzujúc dovolanie žalobcu podľa jeho obsahu, konštatoval, že dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP a v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom namietal aj nesprávne právne posúdenie.

Pre prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je potrebné, aby rozhodnutie trpelo niektorou z väd zmätočnosti. Dovolanie z dôvodu tzv. väd zmätočnosti (§ 420 CSP) možno odôvodniť existenciou takejto vady. Vady zmätočnosti sú zároveň dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP, ktorý musí byť vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 ods. 2 CSP. Z dovolania musí byť jasné nielen to, z akých dovolacích dôvodov sa rozhodnutie napáda, ale dovolateľ musí zároveň uviesť aj to, na základe akých skutočností má za to, že tento dovolací dôvod je daný. Tieto dôvody by mali byť dostatočne individualizované a špecifikované (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 1397).

Ústavný súd si uvedomuje, že v ostatnom období viackrát vyslovil porušenie

základných práv v dôsledku nadmerne formalistických prístupov najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho k posudzovaniu obsahu dovolaní sťažovateľov. Dôsledné napĺňanie požiadavky, aby najvyšší súd odmietol formalizmus pri rozhodovaní v dovolacom konaní (teda, aby „nezatváral oči“ pred tým, čo je v dovolaní namietané), však nemôže dospieť do polohy opačného extrému, keď najvyšší súd v dovolaní „nájde“ aj kritiku, ktorú v ňom dovolateľ v skutočnosti nevyjadril. Ústavný súd už opakovane judikoval, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (I. ÚS 336/2019, III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – 8 odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).

Už len z rekapitulácie obsahu dovolania v naratívnej časti jeho napadnutého uznesenia vyplýva, že podľa najvyššieho súdu bola prípustnosť dovolania založená na § 420 písm. f) CSP, pričom „v tejto súvislosti namietala (dovolateľka, pozn.) nesprávne právne posúdenie veci. Podľa názoru dovolateľky závery súdov nižších inštancií sú prekvapivé, pretože neobjektívne hodnotia zistený skutkový stav. Nesúhlasila s tvrdením súdu, že nemala záujem usporiadať pomery medzi vlastníckmi stavieb a vlastníckmi pozemkov. Poukázala na konanie vedené pod sp. zn. 7 C 172/1994 o vypratanie nehnuteľností, v ktorom navrhla spôsob usporiadania vlastníckych pomerov vo forme uzavretia nájmu k nehnuteľnostiam, resp. časti nehnuteľnosti vlastníckym právom patriacim žalobkyni v rozsahu podľa žalovaných ich prístupu k studni, aj keď rodinné domy sú napojené na verejný vodovod. Podotkla, že ak súdy nižších inštancií poukázali na ochranu vlastníckeho práva danú ústavou, nemôžu túto ochranu povýšiť na úkor inej ochrany vlastníckeho práva, ako na to poukázal odvolací súd v bode 33 odôvodnenia, čo malo za následok okrem iného aj porušenie zásady rovného postavenia strán v spore.“.

Po preskúmaní obsahu dovolania nachádzajúceho sa vo vyžadanom súdnom spise ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd z neho napriek tomu, že dovolateľ v dovolaní ním tvrdený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nevymedzil v súlade s § 431 ods. 2 CSP, teda neuviedol, v čom spočíva táto vada, vyabstrahoval, že tento dovolací dôvod má spočívať v porušení zásady rovného postavenia strán v spore tým, že napriek žalobcom predloženým návrhom na vykonanie dôkazov sa konajúce súdy týmito návrhmi nezaoberali ani o nich nerozhodli. Ústavný súd je toho názoru, že ide o deformovanú interpretáciu skutočného obsahu dovolania žalobcu. Dovolateľ totiž v dovolaní nenamietal, že by mu súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať jemu patriace procesné práva, a už vôbec nenamietal, že sa nezaoberali jeho návrhmi na vykonanie dôkazov, o ktorých nerozhodli.

Z obsahu dovolania podľa názoru ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že dovolateľ argumentoval porušením „zásady rovného postavenia strán konania“ v súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci konajúcimi súdmi, poukazujúc na ústavnú ochranu poskytovanú všetkým vlastníkom. Inak povedané, dovolateľ namietal, že konajúce súdy zamietnutím jeho žaloby uprednostnili ochranu vlastníckeho práva žalovaných pred ochranou jeho vlastníctva. Z pohľadu terminológie Civilného sporového poriadku a zákonodarcom zavedenej kategorizácie dovolacích dôvodov teda dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, ktoré zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 CSP, nie podľa § 420 písm. f) CSP (čo in abstracto potvrdzuje i samotný najvyšší súd odôvodnením svojho uznesenia). Skutočnosť, že by namietal porušenie zásady rovnosti strán v spore z hľadiska možnosti uplatňovania svojich procesných práv (ako to predpokladá čl. 6 ods. 1 CSP), z predmetného dovolania nevyplýva. Ústavný súd preto považuje záver najvyššieho súdu v

	<p>napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého dovolateľom uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP zakladá nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania, za ústavne neudržateľný. Najvyšší súd nerešpektovaním zákonných predpokladov prípustnosti dovolania žalobcu (§ 431 ods. 2, § 440 CSP) a deformovanou interpretáciou jeho skutočného obsahu ústavne neakceptovateľným spôsobom prelomil zásadu záväznosti a nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia, dôsledkom čoho bolo porušenie princípu právnej istoty sťažovateľov nastolenej právoplatným a vykonateľným rozhodnutím odvolacieho súdu.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na vyššie uvedené vyslovil, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ústavný súd zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň priznal sťažovateľom náhradu nákladov v konaní pred ústavným súdom.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>dokazovanie-dôkazné bremeno dovolanie-dovolacie dôvody dobré mravy (boni mores) dovolacie dôvody-zmätočnosť bezdôvodné obohatenie-vydanie</p>

spisová značka	III. ÚS 414/2022
populárny názov	ochranné liečenie - zadováženie znaleckého posudku
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak všeobecné súdy nielenže vyžadovali od sťažovateľa znalecký posudok, ktorý im nebol schopný dodať, ale ani mu nedali presvedčivú odpoveď, prečo znalecký posudok pri jeho nepriaznivých majetkových pomeroch nezadovážia, sťažovateľovi bola poskytnutá možnosť domôcť sa upustenia od výkonu ochranného liečenia iba formálne. Tým súdy spôsobili, že ich rozhodovanie sa stalo vnútorne rozporné s dopadom na práva sťažovateľa ústavnoprávnej relevancie, čo vo výsledku spôsobilo odopretie prístupu k súdu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 31. júla 2017 uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona (ďalej len „TZ“), za ktorý mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, trest prepadnutia veci, ochranný dohľad a ochranné protitoxikomanické liečenie ambulatnou formou. Návrhom doručeným okresnému súdu 15. januára 2021 sťažovateľ žiadal o upustenie od výkonu ochranného liečenia podľa § 447 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „TP“) z dôvodu, že sa vo výkone trestu odňatia slobody nachádza už takmer päť rokov, pričom v tomto období neužíval žiadne lieky ani žiadne povzbudzujúce látky. Návrh odôvodnil aj tým, že chce požiadať o podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody a keďže dosiaľ nevykonal uložené ochranné liečenie, nebude mu od ústavu poskytnuté odporúčanie na jeho prepustenie. Podaný návrh odôvodnil aj svojou snahou o preradenie na otvorené oddelenie. V konaní na okresnom súde žiadal na podporu svojich tvrdení zabezpečiť znalecký posudok.

	<p>Okresný súd uznesením z 25. mája 2021 návrh sťažovateľa na upustenie od výkonu ochranného liečenia zamietol s odôvodnením, že ochranné liečenie bolo sťažovateľovi uložené na podklade záverov znaleckého posudku č. 102/2016 zo 14. augusta 2016 predloženého v konaní vo veci samej, pričom sťažovateľ tento posudok v rámci konania nespochybňoval. Z návrhu sťažovateľa na upustenie od ochranného liečenia bolo zistené, že sťažovateľ počas výkonu trestu odňatia slobody nemohol nastúpiť na výkon ochranného liečenia z kapacitných dôvodov. Zo správy zariadenia, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal, okresný súd považoval za preukázané, že sťažovateľ sa nachádza v stave nútenej izolácie (abstinenencie) a svoje tvrdenie o nepotrebnosti ochranného liečenia opiera o svoje subjektívne názory a pocity, ktoré nie sú ničím objektivizované. Na podporu svojich tvrdení si mohol sťažovateľ na svoje vlastné náklady nechať vypracovať odborné posúdenie, resp. znalecký posudok, keďže mu v tom nebránila žiadna prekážka.</p> <p>Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej okrem už zmieneného uviedol, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v stave finančnej tiesne, a tak si nemôže na vlastné náklady zabezpečiť znalecký posudok, čo podľa jeho názoru nemôže viesť k zamietnutiu jeho návrhu. Krajský súd uznesením z 11. augusta 2021 (ďalej len "napadnuté uznesenie") sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) TP s odôvodnením, že sťažovateľ nepreukázal splnenie zákonných podmienok na upustenie od výkonu ochranného liečenia pred jeho začiatkom.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Okresný súd v rámci vykonávacieho konania na základe rozsudku okresného súdu, predloženej lekárskej správy zo zdravotníckeho zariadenia a správy riaditeľa ústavu skonštatoval, že sťažovateľ sa nachádza v stave nútenej abstinencie, a tak sa nemôže slobodne rozhodnúť, či bude alebo nebude užívať návykové látky. Vo vzťahu k jeho návrhu na vypracovanie znaleckého posudku okresný súd uviedol, že v predmetnej veci absentuje lekársky posudok či odborné vyjadrenie, z ktorého by bolo možné objektívne vyvodiť, že sťažovateľ je v skutočnosti v takom zdravotnom stave, že výkon nariadeného ochranného liečenia nie je nevyhnutný. Nepostačuje totiž iba jeho subjektívny názor, že nie je závislý od návykových látok, ale je potrebné, aby svoje tvrdenia náležite objektivizoval. V konaní mu totiž nič nebránilo nechať si na vlastné náklady vypracovať znalecký posudok, resp. odborné vyjadrenie, a tak preukázať svoje tvrdenia. Sťažovateľ inak ako svojím subjektívnym pocitom nepreukázal odôvodnenosť podaného návrhu. Návrhu sťažovateľa na vykonanie znaleckého dokazovania nevyhovelo.</p> <p>V rámci podanej sťažnosti sťažovateľ poukázal na svoju finančnú tieseň, ktorá mu objektívne bránila v zabezpečení znaleckého posudku, ktorého nepredloženie bolo pre rozhodnutie okresného súdu podstatné. Krajský súd sa v rámci preskúmaného uznesenia v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením okresného súdu a na sťažnostnú námietku sťažovateľa domáhajúceho sa znaleckého dokazovania žiadnym ústavne udržateľným spôsobom neodpovedal. Schopnosť sťažovateľa podložiť svoje tvrdenie dôkazným prostriedkom sa namietané uznesenie nevenuje vôbec.</p> <p>Rozhodujúcim z pohľadu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov bolo dať sťažovateľovi špecifickú odpoveď na to, z akého dôvodu súdy neboli ochotné pristúpiť k vykonaniu znaleckého dokazovania (pozri tiež III. ÚS 168/2020). Namietané uznesenie v časti jeho odôvodnenia obchádza otázku, ktorá bola z pohľadu zachovania základného práva na súdnu ochranu určujúca. Trvanie dôvodov na ochranné liečenie pred jeho začatím predstavovalo podstatnú otázku. Vo výsledku sťažovateľovi nebola daná odpoveď na to, z akého konkrétneho dôvodu mu nebude umožnené domôcť sa zabezpečenia znaleckého posudku. Zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu je zaručiť, resp. umožniť každému reálny prístup k súdu, a to po splnení podmienok ustanovených zákonom (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). Inak procesné právo stratí svoju základnú funkciu plniť záruku smerujúcu k dosiahnutiu ochrany hmotných práv.</p> <p>V zmysle už uvedeného teda ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovi bola poskytnutá možnosť domôcť sa upustenia od výkonu ochranného liečenia iba</p>

	<p>formálne. Súdby nielenže vyžadovali od sťažovateľa znalecký posudok, ktorý im nebol schopný dodať, ale mu ani nedali presvedčivú odpoveď, prečo znalecký posudok pri jeho nepriaznivých majetkových pomeroch nezadovážia. Tým spôsobili, že ich rozhodovanie sa stalo vnútorne rozporné s dopadom na práva sťažovateľa ústavnoprávnej relevancie, čo vo výsledku spôsobilo odopretie prístupu k súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd na záver poznamenáva, že zo správy ústavu na výkon trestu odňatia slobody, zdravotníckeho zariadenia, úseku ochranných liečení z 5. februára 2021, ktorá bola v konaní pred všeobecnými súdmi predložená, vyplynulo, že sťažovateľ nebol do podania návrhu zaradený na výkon uloženého ochranného liečenia z kapacitných dôvodov. Ústavný súd, uvedomujúc si aktuálnu nepriaznivú situáciu v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, uvádza, že systémové nedostatky v rámci väzenskej správy nemôžu byť dôvodom neuznania práva sťažovateľa. Je pochopiteľné, že po nástupe odsúdeného na výkon trestu odňatia slobody sa nemusí vždy v zmysle § 74 ods. 1 prvej vety TZ začať výkon uloženého ochranného liečenia, s čím v neposlednom rade počíta aj § 81 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 368/2008 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, v znení 5 neskorších predpisov. Je však neakceptovateľné, aby odsúdený (sťažovateľ) po takmer piatich rokoch od nástupu na výkon trestu odňatia slobody nevykonával uložené ochranné liečenie, keďže toto nevykonanie môže mať v neposlednom rade dopad aj na proces rozhodovania o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody s poukazom na osobné hodnotenie odsúdeného zo strany ústavu.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti a konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľovi ústavný súd priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie ochranné opatrenie-ochranné liečenie

spisová značka	III. ÚS 458/2022
populárny názov	riadne odôvodnenie neodkladného opatrenia
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Osvedčiť právo v rovine nároku na odôvodnenie neodkladného opatrenia neznamená len to, že niečo sa javí ako preukázané – niečo sa pravdepodobne stalo (procesné skutkové posúdenie), ale aj to, že to, čo sa asi stalo, vyvoláva právne následky v podobe pravdepodobnosti uplatneného nároku (predbežné či neodkladné hmotnoprávne posúdenie).

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Okresný súd uznesením z 22. novembra 2021 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil sťažovateľke zdržať sa akýchkoľvek zásahov do užívania nehnuteľností – dvoch poľnohospodárskych pozemkov s výmerou 44 551 m². Navrhovateľ svoje užívacie právo k predmetným pozemkom osvedčil nájomnou zmluvou uzavretou 17. septembra 2016 so Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len "SPF") ako správcom a prenajímateľom poľnohospodárskych pozemkov s dobou nájmu do konca októbra 2028. Novou vlastníčkou týchto pozemkov sa v roku 2020 na základe kúpnej a zámennej zmluvy stala fyzická osoba, ktorá ich následne nájomnou zmluvou z 21. apríla 2021 dala do nájmu sťažovateľke. Navrhovateľ sa neodkladného opatrenia domáhal s odkazom na existenciu jeho užívacieho práva k pozemkom, do ktorého mala sťažovateľka zasiahnuť 18. októbra 2021 pooraním a prípravou pozemkov na sejbu. Okresný súd považoval za osvedčené, že sťažovateľka objednaním sejby na časti pozemkov zasiahla do práv navrhovateľa nerušene ich užívať. K tvrdeniu sťažovateľky, že nájom navrhovateľa sa nevzťahuje na celý pozemok, uviedol, že to nemôže byť predmetom konania o neodkladnom opatrení, kde je úlohou súdu bezodkladne upraviť pomery strán.</p> <p>Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie. Namietala, že bez osvedčenia nároku navrhovateľa na užívanie podielu 6/14 nemalo byť neodkladné opatrenie nariadené, keďže nedôvodne bolo rozšírené užívacie právo navrhovateľa aj na tú časť pozemkov, ktoré neboli predmetom nájmu podľa zmluvy s SPF. Podľa sťažovateľky zasiatím len na 5 000 m² nebolo zasiahnuté do práv navrhovateľa, ktorý k podielu 6/14 nemá nájom. Krajský súd uznesením z 9. marca 2022 (ďalej len "napadnuté uznesenie") uznesenie okresného súdu potvrdil. Dospel k záveru, že navrhovateľ osvedčil pravdepodobnosť a trvanie nároku na užívanie pozemkov, ktorým sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana a ktorý je zároveň predmetom konania vo veci samej.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Súd môže nariadiť neodkladné opatrenie aj vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Táto okolnosť bola nepochybne osvedčená, keďže medzi navrhovateľom a sťažovateľkou dochádza k sporom o rozsahu užívania pozemkov. K tomu však pristupuje podmienka osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má v konkrétnom prípade poskytnúť ochrana. Čo sa týka potreby osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa neodkladným opatrením má poskytnúť ochrana, je zrejmé, že podstata sporu sťažovateľky a navrhovateľa spočíva v posúdení toho, či navrhovateľka je oprávnená užívať pozemky v celej ich výmere alebo iba v rozsahu podielu ktorý na pozemkoch mal v čase uzavretia nájomnej zmluvy.</p> <p>Hodnoverné osvedčenie nároku navrhovateľa okresný súd a krajský súd aj napriek námietkam sťažovateľky o tom, že navrhovateľ nemôže mať právo užívať celý pozemok, keďže SPF bol jeho vlastníkom len v podiele 8/14, vybavili tak, že táto otázka sa vyrieši v konaní vo veci samej. Tým však celkom redukovali svoju úlohu. Argumentácia krajského súdu, podľa ktorej sa k podstatným skutočnostiam nevyjadril iba z dôvodu, že táto otázka sa vyrieši v konaní vo veci samej, je v podstate rezignáciou na prieskum zákonom danej podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorá spočíva v osvedčení, teda predbežnom nielen skutkovom (skutkové okolnosti veci sa zdajú byť nesporené), ale aj právnom posúdení práva, ktorému sa má neodkladne poskytnúť ochrana. Osvedčené skutkové tvrdenia navrhovateľa neboli vôbec predbežne právne posúdené, a to nielen okresným súdom, ale ani krajským súdom. To vedie k záveru, že úvaha krajského súdu o osvedčení práva navrhovateľa je celkom arbitrárna, lebo je postavená na tvrdení, že nie je dôvod zaoberať sa tým, aké následky má mať to, že SPF pri uzavretí zmluvy s navrhovateľom bol vlastníkom prenajímaných pozemkov len v podiele 8/14.</p> <p>Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí len priklonil k odôvodneniu rozhodnutia okresného súdu a rovnako ako okresný súd neuviedol žiadne predbežné právne úvahy o tom, že nárok navrhovateľa na užívanie pozemkov sa javí ako daný. Krajský súd len uviedol, že okresný súd považoval za preukázané osvedčenie danosti nároku navrhovateľa, teda zopakoval jeho celkom neodôvodnené závery bez toho, aby sa ich pokúsil akýmkoľvek spôsobom konfrontovať s odvolacou</p>

právnou argumentáciou sťažovateľky. Takýto neodôvodnený príklon však nie je prejavom poskytovania súdnej ochrany, ktorá spočíva vo formulácii vlastného posúdenia medzi stranami sporných otázok. Záver okresného súdu, rovnako ako príklon krajského súdu k tomuto záveru neobsahujú žiadnu úvahu, z ktorej by bolo možné vyvodiť to, či súdy vôbec skúmali otázky sťažovateľkou spochybňovanej dôvodnosti a trvania nároku navrhovateľa. Z rozhodnutí nie je zrejmé, na základe akej predbežnej právnej úvahy v rovine osvedčenia možno predpokladať, že nárok navrhovateľa na užívanie pozemkov v celom ich rozsahu je daný.

Osvedčenie práva, ktorému sa má poskytnúť ochrana neodkladným opatrením, neznamená len osvedčenie niečoho, čo sa stalo a čo je medzi stranami skutkovo nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení nesporného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná a predbežná ochrana. Osamotený odkaz na riešenie tejto otázky v konaní vo veci samej bez akejkolvek ďalšej argumentácie nie je naplnením zákonom predpokladaného osvedčenia práva, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť ochrana. Obrazne povedané, potom by bolo možné poskytnúť ochranu akémukoľvek zmluvnému dojednaniu, a to aj takému, ktoré zjavne nespôsobuje právne následky spočívajúce v danosti uplatneného nároku. Osvedčiť právo v rovine nároku na odôvodnenie neodkladného opatrenia neznamená len to, že niečo sa javí ako preukázané – niečo sa pravdepodobne stalo (procesné skutkové posúdenie), ale aj to, že to, čo sa asi stalo, vyvoláva právne následky v podobe pravdepodobnosti uplatneného nároku (predbežné či neodkladné hmotnoprávne posúdenie).

Záveru krajského súdu o osvedčení práva navrhovateľa chýba čo i len pokus o zdôvodnenie toho, že právo navrhovateľa proti sťažovateľke je dané, a preto je rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia arbitrárnym procesným excesom a porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Treba len nahliadnuť nielen do Civilného sporového poriadku, ale aj do Občianskeho zákonníka v jeho ustanoveniach upravujúcich hospodárenie s vecou – pozemkom v podielovom spoluvlastníctve, v ktorom boli aj pozemky, ktoré sú predmetom sporu v čase uzavretia nájomnej zmluvy medzi navrhovateľom a SPF.

Vo vzťahu k ostatnému ústavnou sťažnosťou namietanému porušeniu práv nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú predbežné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter predbežného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože predbežné opatrenie bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75]. Tak to v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o práve sťažovateľky k sporným pozemkom bude rozhodnuté vo veci samej. Rovnako nie je dôvod na to, aby bolo ústavnej sťažnosti vyhovené z dôvodu porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, keďže neodkladným opatrením bol vytvorený dočasný stav spočívajúci v zásahu do užívacieho vlastníckeho oprávnenia sťažovateľky, ktorý bude predmetom posudzovania v rozhodnutí vo veci samej. Nevyhovenie námietke porušenia tohto práva je aj dôvodom na to, aby nebolo vyhovené návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadostučinenia, keďže svojich majetkových práv sa sťažovateľka môže domáhať aj v súvislosti s tým, že nebol dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia, teda ak vo veci samej bude úspešná (§ 340 Civilného sporového poriadku).

Rovnako nemožno dospieť k tomu, že by namietané uznesenie predstavovalo porušenie čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie tohto práva musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom (rozhodnutie ESLP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa podarí

	<p>preukázať pravdepodobnosť porušenia iných práv garantovaných dohovorom (rozhodnutie EŠLP vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako rozhodnutia ústavného súdu III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 32/2018). Súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor garantuje, s ohľadom na to, že nebolo zistené porušenie iných práv podľa dohovoru, vylučuje možnosť porušenia tohto sťažovateľkou uvedeného práva.</p> <p>S ohľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne priznal sťažovateľke náhradu trov konania pred ústavným súdom. Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	opatrenie-neodkladné pozemok, pozemkové právo-užívateľ pozemkov

spisová značka	III. ÚS 468/2022
populárny názov	dobromyseľnosť držby
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka s manželom sa v postavení žalobcov domáhali na okresnom súde určenia, že pozemok, ktorý si od suseda kúpili v r. 1973, patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Sťažovateľka s manželom sledovali zosúladiť skutočný stav po vydržaní so stavom formálnym v katastri nehnuteľností a ako titul nadobudnutia uviedli vydržanie. Žalobu podali proti žalovaným, ktorí pozemok v susedstve kúpili v roku 1980.</p> <p>Okresný súd žalobu rozsudkom zo 6. februára 2019 zamietol. Síce uznal dohodu z roku 1973 ako titul žalobcov na užívanie sporného pozemku, no pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním chýbala podľa súdu sťažovateľke a jej manželovi dobromyseľnosť s odôvodnením, že sťažovateľka sa spolu s manželom ujali držby pozemkov na základe kúpnej zmluvy z roku 1973, avšak tá nebola zaregistrovaná na štátnom notárstve aj napriek tomu, že to § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od 1. apríla 1983 vyžadoval.</p> <p>Sťažovateľka spolu s manželom podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom argumentovali dobromyseľnosťou a tvrdením, že žalovaní v priebehu konania ich vlastnícke právo k spornému pozemku uznali. Krajský súd rozsudkom zo 17. júla 2019 (ďalej len "napadnutý rozsudok") potvrdil rozsudok</p>

	<p>okresného súdu.</p> <p>Sťažovatelia v dovolaní namietali názor krajského súdu, ktorý je odlišný od záverov nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018, a tento rozpor pretavili tak do dovolacieho dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vyplývajúcej z nevyvetlenia odklonu od uvedeného nálezu, ako aj do dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP pre rozdielnosť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky dobromyseľnosti držby s odkazom na rozhodnutia R 45/86 a R 44/96. 3 7. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky a jej manžela (ktorý počas dovolacieho konania zomrel, pozn.) uznesením z 29. júla 2021 podľa § 447 písm. c) CSP odmietol. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že spomínaný nález ústavného súdu nebol súčasťou prostriedkov procesného útoku sťažovateľky a jej manžela. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP odôvodnil nepreukázaním rozdielného rozhodovania o dobromyseľnosti držby na účely vydržania vlastníckeho práva.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením ňou označených práv je založená na jej tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti právneho názoru krajského súdu vysloveného v napadnutom rozsudku v súvislosti s posúdením otázky oprávnenosti držby, resp. dobromyseľnosti držby sporných nehnuteľností sťažovateľkou, ktorý je celkom zjavne v rozpore s nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 týkajúcim sa výkladu ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka.</p> <p>Podstatným pre rozhodnutie preskúmvanej veci bolo posúdenie otázky dobrej viery sťažovateľky a jej manžela o tom, že im sporné nehnuteľnosti patria, s prihliadnutím na právne významné okolnosti, ktoré vyplývali z vykonaného dokazovania.</p> <p>Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku, v ktorom sa krajský súd podľa neho vyčerpávajúcym spôsobom vysporiadal s argumentáciou uznania uplatneného nároku žalovanými v priebehu konania súvisiacou s uplatneným odvolacím dôvodom podľa § 365 písm. d) CSP. Na druhej strane takmer nepovšimnutým v odôvodnení rozsudku krajského súdu zostal druhý sťažovateľkou uplatnený odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia predmetnej veci podľa § 365 písm. h) CSP, ktorý sťažovateľka odôvodnila len poukazom na nesprávne posúdenie jej dobromyseľnosti, t. j. oprávnenosti jej držby. V tejto súvislosti krajský súd vo svojom rozsudku v podstate iba konštatoval, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku okresného súdu, jeho skutkovými zisteniami i právnym posúdením veci.</p> <p>Ústavný súd sa preto oboznámil aj s rozsudkom okresného súdu, v ktorom tento súd dospel k záveru o dobromyseľnosti sťažovateľky pri držbe sporných nehnuteľností, ktorá podľa neho mala viesť, že vlastnícke právo so svojím manželom v skutočnosti nenadobudla, pretože k registrácii „Dohody“ z roku 1973 štátnym notárstvom nedošlo, hoci zákon obligatórne k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v tom čase registráciu písomne uzavretej zmluvy vyžadoval. Okresný i krajský súd teda uprednostnil v uvedenom rozhodnutí rozhodovacia prax najvyššieho súdu reprezentovanú rozhodnutiami sp. zn. 4 Cdo 283/2009 (R 73/2015), 4 Cdo 361/2012 (R 74/2015), 5 Cdo 49/2010, 3 Cdo 97/2009, 3 M Cdo 7/2010, 3 M Cdo 8/2010 a sp. zn. 6 M Cdo 5/2010, v ktorých sa priklonil k právnemu názoru, že súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy. Podľa R 73/2015 oprávneným držiteľom nehnuteľnosti, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že je jej vlastníkom, nemôže byť ten, kto do jej držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľnosti, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v</p>

	<p>znení neskorších predpisov.</p> <p>Vzhľadom na dôvody rozsudku okresného i krajského súdu je zjavné, že podstatnou pre rozhodnutie v tejto veci bola právna otázka, či bolo možné držbu sťažovateľky a jej manžela považovať za dobromyseľnú od jej počiatku s prihliadnutím na okolnosti ich vstupu do držby.</p> <p>V tejto súvislosti je vzhľadom na vyjadrenie krajského súdu potrebné poznamenať, že strohé odôvodnenie tohto odvolacieho dôvodu sťažovateľkou v podanom odvolaní, neobsahujúce poukaz na odlišnú judikatúru v obdobných veciach v súlade s čl. 2 a čl. 3 ods. 1 CSP, ako aj zásadou iura novit curia nezbavuje krajský súd povinnosti preskúmať právny základ napadnutého rozhodnutia, v tomto prípade rozsudku okresného súdu. Okresný súd za podstatnú okolnosť v súvislosti so záverom o neoprávnenosti držby sťažovateľky považoval celkom zjavne nezaregistrovanie uzavretej „Dohody“ z roku 1973 štátnym notárstvom, preto nemožno súhlasiť s tvrdením krajského súdu, že ústavný súd urobil predmetom prieskumu v tejto veci otázku, ktorá pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky nemala žiadnu právnu relevanciu. Podľa názoru ústavného súdu však krajský súd sťažovateľkou uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 písm. h) CSP preskúmal iba formálne.</p> <p>Právny názor, podľa ktorého súčasťou všetkých okolností, na ktoré je pri skúmaní dobromyseľnosti potrebné brať zreteľ, sú aj ťažiskové právne formy, bol predmetom ústavného prieskumu vo veci sp. zn. II. ÚS 484/2015. Ústavný súd v tejto veci rozhodol nálezom zo 14. novembra 2018, v ktorom vo vzťahu k uvedenému právnenému záveru zdôraznil, že takýto výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za nepripustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný.</p> <p>Vo vzťahu k ústavne konformnému výkladu dobromyseľnosti držby v tomto náleze ďalej považoval ústavný súd za podstatné zdôrazniť, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.</p> <p>S ohľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý ústavný súd zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľke priznal ústavný súd náhradu trov konania pred ústavným súdom.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>II. ÚS 484/2015</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>vydržanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu držba-oprávnená súd-procesný postup vlastníctvo-určenie vlastníckeho práva</p>

spisová značka	III. ÚS 504/2022
populárny názov	zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie
sudca spravodajca	Robert Šorl
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.11.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 21 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Pri splnení podmienok podľa § 58 ods. 5 Exekučného poriadku je odvolanie prípustné aj proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia vystupovali v exekučnom konaní pred okresným súdom v pozícii povinných. Okresný súd 24. novembra 2010 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie na základe rozsudku, ktorým bolo sťažovateľom uložené vypratať nehnuteľnosť. Sťažovatelia podali námietky, návrh na zastavenie exekúcie a návrh na odklad exekúcie. Okresný súd uznesením z 22. júna 2020 ich námietky a návrh na zastavenie exekúcie zamietol. Proti zamietnutiu návrhu na zastavenie exekúcie podali sťažovatelia odvolanie, ktoré krajský súd uznesením z 25. marca 2021 ako neprípustné odmietol (ďalej len "napadnuté uznesenie"). Podľa § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku (ďalej len „EP“) vychádzal z § 9a ods. 1 EP účinného do 31. marca 2017, podľa ktorého ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa EP sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a keďže EP odvolanie neupravuje, použije sa § 355 ods. 2 CSP, podľa ktorého je odvolanie proti uzneseniu prípustné, ak to zákon pripúšťa. Podľa krajského súdu žiadne ustanovenie EP odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie neprípúšťa a je prípustné len proti uzneseniam o zastavení exekúcie z dôvodov podľa § 58 ods. 5 EP. Pritom odkázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/171/2012.
z odôvodnenia	Sťažovatelia sa odvolaním domáhali preskúmania uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Najvyšší súd sa priklonil k tomu, že odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie je prípustné (1Cdo/308/2006, 3Cdo/306/2008, 3Cdo/130/2009, 4Cdo/207/2012, 5Cdo/327/2009). Opačný názor je zrejmý z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/171/2012, na ktoré poukázal aj krajský súd. Ústavný súd opakovanne vyslovil, že pri splnení podmienok podľa § 58 ods. 5 EP odvolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie (II. ÚS 232/2012, II. ÚS 412/2013, IV. ÚS 529/2011, III. ÚS 40/2017, IV. ÚS 40/2018, II. ÚS 699/2016). Nie je dôvod sa od týchto záverov odchyliť a pre úplnosť možno dodať, že aj v rozhodnutiach ústavného súdu je ojedinelé opačné rozhodnutie (II. ÚS 224/2012). Ide však o názor prekonaný. Prípustnosť odvolania aj proti negatívnemu rozhodnutiu o návrhu na zastavenie exekúcie je vyjadrený aj v literatúre (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. Praha : C. H. BECK, 2015, s. 239.). Bez ohľadu na to, či sa návrhu na zastavenie exekúcie vyhovel alebo nie, odvolanie proti uzneseniu o návrhu na zastavenie exekúcie je prípustné. Znakom právneho štátu je aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Rozdiely v

	<p>súdnych rozhodnutiach sú prirodzené. Pokiaľ však nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok, je úlohou ústavného súdu dbať na ustálenosť judikatúry. Tak to v prípade ústavnou sťažnosťou namietaného rozhodnutia krajského súdu nebolo a odopretím vecného posúdenia odvolacích námietok sťažovateľov krajský súd v rozpore s prevažujúcou judikatúrou sťažovateľom odoprel právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces, a preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovené, že napadnutým uznesením bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnuté uznesenie bolo zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Nebol dôvod vyhovieť ústavnej sťažnosti v časti porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu a na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 8 ods. 1 dohovoru. Hoci nepreskúmanie rozhodnutia okresného súdu v odvolacom konaní krajským súdom môže viesť k porušeniu týchto základných práv, o otázke nastolenej sťažovateľmi v odvolaní krajský súd vecne nerozhodol, no rozhodnúť má. To vylučuje porušenie týchto sťažovateľmi označených základných práv.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľom nevyhovel. Zároveň sťažovateľom priznal náhradu trov konania pred ústavným súdom.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>NS SR: sp. zn. 1Cdo/308/2006, 3Cdo/306/2008, 3Cdo/130/2009, 4Cdo/207/2012, 5Cdo/327/2009 II. ÚS 232/2012, II. ÚS 412/2013, IV. ÚS 529/2011, III. ÚS 40/2017, IV. ÚS 40/2018, II. ÚS 699/2016</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>kľúčové slová</p>	<p>exekúcia-exekučné konanie odvolanie-prípustnosť</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.